



**ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ДОНЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР**

НАКАЗ

09.12.2022

м. Краматорськ

№ 107

Про проведення обласного етапу
Всеукраїнського природоохоронного
конкурсу «Годівничка»

На виконання указів Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, 12 серпня 2022 року № 573/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 15 серпня 2022 року № 2500-ІХ, наказу директора департаменту освіти і науки Донецької облдержадміністрації від 04.01.2022 №1/163-22-ОД «Про затвердження Плану обласних організаційно-масових заходів з дітьми та учнівською молоддю на 2022 рік (за основними напрямками позашкільної освіти)», з метою виховання ціннісного ставлення до біорізноманіття, проведення широкої просвітницької роботи та практичних дій з охорони та збереження орнітофауни

НАКАЗУЮ:

1. Організувати та провести обласний етап Всеукраїнського природоохоронного конкурсу «Годівничка» (далі – Конкурс) з грудня 2022 року до 15 березня 2023 року.
2. Затвердити склад журі Конкурсу (додається).
3. Затвердити план забезпечення Конкурсу (додається).
4. Затвердити Умови Конкурсу, що додаються.
5. Відповідальним за організацію та проведення Конкурсу призначити Сергія Гнибиду, методиста Донецького обласного еколого-натуралістичного центру.
6. Методисту Сергею Гнибіді:
 - 6.1. Здійснити організаційно-методичний супровід Конкурсу.

6.2. Надати інформацію про підсумки проведення Конкурсу до 15 березня 2023 року.

7. Завідувачу відділу організаційно-масового Олесі Гіркій висвітлювати перебіг Конкурсу на сайті та у соціальних мережах.

8. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

В.о. директора



Галина МИРНА

Ознайомлення з наказом направлено через Viber
_____ 2022

Методист

_____ Сергій ГНИБІДА

Завідувач відділу організаційно-масового

_____ Олеся ГІРКА

Завідувач відділу біології та дослідницько-експериментальної роботи

_____ Ольга СТРИЛЕЦЬ

Методист

_____ Ольга ПОХІЛКО

Методист

_____ Людмила БЕРЕЗОВСЬКА

Методист

_____ Наталія РИКУНОВА

Керівник гуртків

_____ Ірина ЩЕПІХІНА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ в.о. директора
Донецького обласного еколого-
натуралістичного центру
09.12.2022 № 107

Склад журі
обласного етапу Всеукраїнського природоохоронного конкурсу
«Годівничка»

Голова журі:

Галина МИРНА в.о. директора

Члени журі:

Ольга СТРИЛЕЦЬ завідувач лабораторії біології та
дослідницько-експериментальної роботи

Ольга ПОХІЛКО методист відділу організаційно-масового

Наталія РИКУНОВА методист відділу екології та
природоохоронної роботи

Людмила БЕРЕЗОВСЬКА методист відділу екології та
природоохоронної роботи

Ірина ЩЕПІХІНА керівник гуртка

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Донецького обласного
еколого-натуралістичного
центру
09.12.2022 № 107

План забезпечення
обласного етапу Всеукраїнського природоохоронного конкурсу
«Годівничка»

№ з/П	Заходи	Відповідальна особа	Дата виконання
1	Підготовка листа, наказу про проведення Конкурсу	Сергій Гнибіда	До 09.12.2022
2	Розсилка листа, висвітлення наказу про проведення	Ольга Похілько	12.12.2022
3	Розробка афіші	Олеся Гірка	12.12.2022
4	Оцінювання робіт	Ірина Щепіхіна, Людмила Березовська, Наталія Рикунова, Ольга Похілько Ольга Стрілець	05.03.2023 - 12.03.2023
5	Підведення підсумків, складання протоколу	Сергій Гнибіда	До 15.03.2023
6	Висвітлення зведеного протоколу на сайті ДООЕНЦ	Ольга Похілько	15.03.2023
7	Надання інформації про підсумки проведення Конкурсу	Сергій Гнибіда	15.03.2023
8	Організація онлайн-виставки кращих матеріалів конкурсу	Олесі Гірка	До 20.03.2023
9	Підготовка електронної нагородної атрибутики	Юлія Тугаріна, Наталія Рикунова	До 25.03.2023
10	Наказ про підсумки проведення конкурсу	Сергій Гнибіда	15.03.2023
11	Висвітлення наказу про підсумки та нагородної атрибутики	Ольга Похілько	15.03.2023

Підготував:
Методист

Сергій ГНИБІДА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Донецького обласного
еколого-натуралістичного
центру
09.12.2022 № 107

**Умови проведення
обласного етапу Всеукраїнського природоохоронного конкурсу
«Годівничка»**

1. Загальні положення

Організацію та проведення обласного етапу Всеукраїнського природоохоронного конкурсу «Годівничка» (далі – Конкурс) здійснюють Донецький обласний еколого-натуралістичний центр, органи управління освітою територіальних громад, заклади позашкільної освіти спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст, що перебувають в управлінні обласної ради, районні/міські еколого-натуралістичні центри, комплексні заклади позашкільної освіти Донецької області.

2. Мета та завдання Конкурсу

Конкурс проводиться з метою виховання ціннісного ставлення до біорізноманіття, проведення широкої просвітницької роботи та практичних дій з охорони та збереження орнітофауни.

Головними завданнями Конкурсу є:

- ознайомлення з видовим різноманіттям зимуючих птахів своєї місцевості;
- надання учням знань з біології птахів, аспектів їх підгодівлі;
- оволодіння методиками визначення, спостереження та обліку зимуючих птахів;
- формування навичок гуманного ставлення до птахів, мотивація до їх охорони.

3. Учасники Конкурсу

До участі в Конкурсі запрошуються здобувачі освіти (вихованці) закладів загальної середньої та позашкільної освіти, громадські екологічні об'єднання.

Участь у конкурсі може бути індивідуальною чи у складі команди (колективною).

Вік учасників необмежений.

4. Етапи проведення конкурсу

Конкурс проводиться у два етапи:

- I етап (обласний) – до 15 березня поточного року;
- II етап (всеукраїнський) – до 15 квітня поточного року.

Для участі у Конкурсі учасники подають свої матеріали у вигляді звітів, альбомів, презентацій, відеофільмів тощо, які висвітлюють три наступні кроки

проведеної роботи:

I крок – вивчення орнітофауни своєї місцевості, складання каталогів птахів, визначення місць, де птахи зустрічаються найчастіше, виготовлення годівниць та заготівля кормів;

II крок – розвішування годівничок та здійснення підгодівлі птахів;

III крок – проведення свята, на якому підводяться підсумки конкурсу.

Протягом всього часу проведення конкурсу учнями (вихованцями) ведуться спостереження за птахами, фіксуються результати спостережень.

В процесі проведення Конкурсу у закладах освіти **можуть бути** проведені масові заходи серед учнів:

- конкурс на кращу годівничку;
- конкурс на кращий малюнок, фотороботу, поробку;
- конкурс на кращий вірш, оповідання про птахів;
- конкурс на кращу агітаційну листівку про зимуючих птахів.

Серед вчителів та керівників гуртків:

- конкурс на кращий сценарій Свята зимуючих птахів;
- конкурс на кращу розробку заняття про птахів.

У рамках Конкурсу також проводиться Великий зимовий облік птахів.

Матеріали за результатами **проведення усіх трьох кроків конкурсу** (протоколи підведення підсумків відбіркових етапів на рівні територіальних громад або на рівні закладів позашкільної освіти, кращі роботи учасників) надсилати на електронну адресу організаційного комітету: godivnickadoenc@gmail.com лише в електронному вигляді та прикріпляти до реєстраційної форми.

Заявка на участь у Конкурсі подається онлайн до **05 березня 2023 року** за посиланням:

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScB8WCojcwEEaT8eRa9pX-KzUb4VNQP4iNO4_LJl2Xi5xCvTA/viewform?usp=sharing

5. Вимоги до оформлення конкурсних робіт

Для участі у Конкурсі учасники подають свої матеріали, які повинні висвітлювати їх участь у всіх зазначених вище кроках Конкурсу, у вигляді:

•Звітів, науково-дослідних робіт, проєктів тощо, зроблених у форматах WORD та PDF;

- Альбомів (фотоальбомів) – до 30 сторінок;
- Презентацій – об'ємом не більше 20 слайдів;
- Відеофільмів – до 7 хв;
- Соціальних відеороликів – до 2 хв.

Організаційний комітет залишає за собою право виділяти і оцінювати окремі номінації у процесі перегляду робіт, якщо виникнуть для цього відповідні умови.

Критерії оцінювання конкурсних робіт:

- Відповідність темі – до 10 балів;
- Максимальне висвітлення усіх трьох кроків виконаної роботи – до 25

балів;

- Природоохоронне значення – до 10 балів;
- Креативний підхід, оригінальність виконаної роботи – до 10 балів;
- Кількість залучених до масових заходів учасників – до 5 балів;
- Якість поданих робіт та естетичність оформлення матеріалів – до 10 балів.

балів.

Максимальна кількість набраних балів – 70 балів.

Матеріали, подані керівниками (сценарії, розробки), оцінюються окремо та можуть бути надіслані для участі у фахових конкурсах.

Роботи, які не відповідають вимогам Конкурсу, не розглядатимуться!

6. Підбиття підсумків та нагородження переможців

Для підбиття підсумків обласного етапу Конкурсу створюється журі. Відповідно до протоколу рішення журі, переможці та призери Конкурсу визначаються відповідно до критеріїв оцінювання за найбільшою кількістю набраних балів.

Переможці та призери нагороджуються грамотами ДООЕНЦ, їх керівники отримують подяки ДООЕНЦ. Кращі методичні розробки будуть опубліковані на сайті центру.

Найкращі матеріали будуть направлені для участі у Всеукраїнському етапі (якщо такий буде проводитися у поточному році).

Інструктивно-методичні матеріали до проведення Конкурсу «Годівничка»

Однією з найбільш розповсюджених груп теплокровних тварин є птахи. Вона налічує близько 8600 сучасних видів, в Україні – близько 360 видів. Птахи мають дуже велике наукове, виховне й естетичне значення. Вони є об'єктами наукових досліджень, моделями для вивчення біологічних процесів, чудовою прикрасою лісів, полів, лук, – невід'ємною, складовою частиною рідної природи.

Урбанізація та руйнівні катаклізми 20 ст. значно зменшили чисельність пташиного населення, хоча сучасна людина, як і раніше, потребує товариства пернатих друзів. Тому на сьогодні досить гостростойть питання охорони птахів.

Охороняти треба не тільки рідкісних і зникаючих птахів, а й усіх птахів, у тому числі й тих «шкідливих», яких у минулому винищували. У природі немає так званих безумовно шкідливих птахів. Пристосовуючись до умов існування, птахи можуть вступати в тимчасові суперечності з потребами людини. Отже, вирішуючи долю тих чи інших птахів, треба враховувати всі особливості їхнього життя, переглянути всі форми взаємовідносин між ними і людьми, для того, щоб в умовах сучасного науково-технічного прогресу знайти можливість зберегти світ пернатих не тільки для нинішнього, а для майбутніх поколінь.

Перша й основна умова для дійової охорони птахів – збереження в порівняно сталому стані їхніх місць гніздування і кормової бази.

Друга, не менш важлива умова збереження птахів – підгодівля птахів у несприятливий час, оскільки для птахів голод – одна з основних причин загибелі взимку. Зимові та весняні снігопади, обмерзання та покриття льодом гілок дерев, природні вороги призводять до загибелі великої кількості птахів. Вміло організована підгодівля сприяє не лише виживанню птахів, а також подальшому їх закріпленню на гніздових ділянках.

Підгодівлею птахів займаються всі, кому небайдужа доля птахів. Але не всі, на жаль, знають, як правильно організувати підгодівлю птахів.

Підгодівля птахів проводиться в три етапи:

1-й етап триває на протязі вересня-жовтня. У природі ще багато кормів, але птахів привчають до певних ділянок, де в майбутньому буде проводитися підгодівля. У цей період даються різноманітні корми (насіння соняшника, гарбуза, проса, крихти білого хліба), один раз на добу в невеликій кількості. Одночасно проводиться заготівля кормів для зимової підгодівлі птахів. У цей же період проводять висаджування горобини, калини, бузини деревоподібної чорної, ялівця, степової вишні, жимолості татарської, обліпихи, глоду, бересклету, шипшини для створення кормової бази для птахів в майбутньому.

2-й етап – основний, проходить протягом листопада-лютого. Найбільшої підтримки від нас чекають комахоїдні птахи: синички, повзики, пищухи. Серед найпоширеніших кормів, що можна використовувати для підгодівля птахів узимку можна назвати:

- насіння соняшника (несмажене) дуже люблять снігурі та синиці.

Можна трохи розтовкти його пляшкою чи качалкою;

- насіння коноплі – люблять усі зерноїдні птахи;
- овес – їдять вівсянки та чубаті жайворонки;
- просо, пшоно – найулюбленіша їжа для вівсянок, жайворонків,

синиць та горобців;

- насіння кавунів – корм для синичок та повзиків;
- насіння дині – всі птахи полюбляють;
- крихти сухого білого хліба (чорний не можна ні в якому разі) –

корм для багатьох птахів;

- сире несолене сало, сирі чи варені кістки – улюблені ласощі синиць;
- ягоди горобини і бузини – улюблені ласощі дроздів;
- насіння ясеня – ласощі для снігурів;
- насіння бур'янів (лобода, кропива, кінський щавель) – корм для

всіх зерноїдних птахів.

Підгодівля проводиться щоденно. Корм бажано закладати в годівниці в одні і ті ж години. Якщо птахи не підгодовують більше тижня вони залишають цю ділянку і перелітають в інші місця.

Водоплавні птахи підгодовуються зерном пшениці, гороху, проса, рапсу безпосередньо біля водойм з розрахунку 200 г на одну особину. Корма бажано висипати на мати з соломи чи очерету.

При всіх типах підгодівлі біля годівниць треба розмішувати пісок, дрібний гравій, гальку, особливо в болотистих місцевостях. Там, де поблизу немає водойм, встановлення напувалок – дуже вдалий засіб для приваблювання птахів.

3-й етап підгодівлі триває протягом березня–квітня. Весняні снігопади та похолодання небезпечні особливо для тих видів птахів, що прилітають рано: шпаки, жайворонки, білі плиски, горихвістки-чорнушки, строкаті мухоловки, вільшанки. Птахи виснажені під час міграцій, до того ж у них триває передгніздова линька. В цей період, крім звичайних кормів до раціону можна включити личинок борошняного хрущака (розводять штучно), личинок реп'яхової молі (міститься в насінні реп'яхів), мотиль. По закінченню сезону підгодівлі територія біля годівниці перекопується, посипається вапном з метою дезінфекції.

Годівниці.

Конструкція годівниці не має суттєвого значення для успішної підгодівлі птахів, важливіше щоб в ній постійно знаходився прийнятний для птахів корм. Годівниці бувають відкритого та закритого типів.

- Найпростішою годівничкою є звичайна фанерна дощечка з бортами 3-5 см, її краще чіпляти під якимось навісом. З метою більш раціонального використання кормів краще робити годівниці з дахом, щоби вони не мокли.
- Годівниці-автомат зручні у користуванні, оскільки в них корм, в міру поїдання птахами, досипається. Годівницю-автомат можна зробити з пляшки.
- Годівниці-курєні. Деякі птахи взимку годуються на землі. Це кільчаста горлиця, посмітюха, вівсянка звичайна, сіра куріпка. Цим птахам годівниці встановлюють на землі. Для цього робиться плескатий дах розмірами 1,5х1,5м або 2х2 м. або у вигляді курєня, відкритого з обох боків на випадок небезпеки. Якщо випадає великий сніг, територію біля такої годівниці присипають половиною, соломною, корою.